

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
8.12. 2023.			
Broj	Prilog	Vrijednost	
03	1485/7		

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOLOŠKI FAKULTET

NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Filološkog fakulteta na sjednici Vijeća održanoj 14.12. 2022, broj. 01-3171/1, imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod nazivom *Arhetipski modeli inicijacije junaka u romanu Hari Poter (Harry Potter)*, autorke Dž. K. Rouling (J. K. Rowling), kandidatkinje Marije Nenezić (broj indeksa 2/17), Studijski program za srpski jezik i južnoslovenske književnosti, smjer – nauka o književnosti, u sljedećem sastavu: doc.dr Olga Vojičić-Komatina (mentor), doc. dr Nataša Jovović i prof. dr Saša Simović.

Master rad *Arhetipski modeli inicijacije junaka u romanu Hari Poter (Harry Potter)*, autorke Dž. K. Rouling (J. K. Rowling), posjeduje sedamdeset i pet stranica formata predviđenog za istraživanja ovog karaktera, i uz to je i tehnički i sadržajno, strukturiran prema propisanim standardima. Vanredno interesantna tematika koja se prvi put izučava na studijskim programima Filološkog fakulteta u Nikšiću, ukomponovana je kao istraživačka literatura koja argumentovano, i uz korištenje savremenih bibliografskih jedinica, objašnjava pojam fantastike u književnosti za djecu i omladinu, ali i u književnosti za odrasle, budući da novija istraživanja pokazuju da je linija između te dvije vrste literature sve manje vidljiva. Kandidatkinja je prilikom prijavljivanja imenovane teme objasnila nespornan značaj proučavanja ovog djela, te je sistematski i analitično interpretirala fenomene čudnog i čudesnog, te fantastičnog i bajkovitog, sve uz pomoć adekvatne naučne literature kojom se rukovodila i prilikom izrade master rada. U prilog tome je konstatovala da kada se pojavio serijal posvećen Hariju Poteru, i čitalačka i akademska zajednica su ga posmatrale sa velikom pažnjom, iako je prva knjiga bila odbijena dvadeset puta. Dakle, dječija i omladinska književnost, na izrazito angažovan i sugestivan način predstavljaju arhetipsko iniciranje junaka u svijet odraslih uz pomoć magije i čarobnjaštva, ali i osnove fantastike u književnosti za djecu i mlade. Odabirom osobitog junaka, kao konstrukta koji je napravljen od riječi i simbola, ovim istraživanjem fokusiraćemo se na tumačenje onih elemenata koji doprinose adekvatnijem razumijevanju kodova i koncepata arhetipa u književnosti za djecu, zaključila je kandidatkinja prilikom najave master rada. Potom, u toku same izrade sve navedeno je

valorizovala kreirajući master rad koji će poslužiti zainteresovanom auditorijumu kao odličan model preko kojeg se publika može upoznati sa fundamentalnim značajkama fantastičke i vanjskot literature, kao i sa poetičkim elementima sedmodjelnog literarnog serijala o svjetski poznatom protagonistu čija narativna stvarnost je doživjela i filmsku adaptaciju.

U sažetku rada koncipira se model prema kojem će se analizirati inicijacija, to jeste put ka vanredno osposobljenom junaku-čarobnjaku-mađioničaru Hariju Poteru koji na tom putu katkada prati arhetipske modele inicijacije, a katkada ih mijenja i dekonstruiše po sopstvenom nahođenju, no, u svakom slučaju, sve što čini, na koncu i radi iz, upravo, arhetipskih ubjeđenja u pobjedu apsolutnog dobra kao apsoluta jedine moguće vladavine u čovječanstvu. Kreiranje romana po koncepciji *wainscot fantasy literature*, omogućilo je adekvatniju i savremenom čitaocu i proučavaocu, približniju i konkretniju komparaciju sa modernim, sinhronim tokovima i življenja i proučavanja, jer Hari Poter, iako čarobnjak koji mijenja svjetove i transemituje vremeplovne turbulencije, ipak, u određenim hronotopima u kojima živi kao običan dječak, jeste sličan bilo kojem dječaku savremenog doba. Posezanje za magijom ide u prilog arhetipskih kolektivnih predstava o mogućem i nemogućem, racionalnom i nerazjašnjenom. Na temelju tako postavljenih smjernica, kandidatkinja Marija Nenezić proučava sve elemente koji učestvuju u inicijaciji Harija Potera. Napomenuvši da literatura sa elementima fantastike nije uvijek alegorijska, već često građena po principu realizovane metafore, kandidatkinja doprinosi i stvaranju uzusa po kojima se ovakva književnost čita i tumači.

U sljedećem toku rada izvodi se objašnjenje pojma *fantastike* i *fantastičnog*, potom i *fantastike u ključu književnosti za djecu*, a onda se raspravlja o tome koja je uloga *mimeme* u tradicionalnoj bajci i u savremenom fantastičnom romanu, te da li su bajke i u kojoj mjeri, zapravo, mimetičke tvorevine koje mogu poslužiti kao identifikacioni i katartički narativ. Tako shvaćena, narativna stvarnost Harija Potera može biti sinonimska oznaka za *savremenu Pepeljugu*, što kandidatkinja posebno analizira u jednom bitnom odjeljku rada. Kao najvažnija instanca kojom se uokvuruje egzistencija protagonista, ističe se prostor koji je u ovim romanima višedimenzionalan, dakle, heterotoposnog je karaktera i svaki od njih ima svoju posebnu funkciju, poseban angažman i različito djelovanje. Među eksterijernim i enterijernim jedinicama prostora kandidatkinja Nenezić ističe: *Vrišteću kolibu*, *Mlatarajuću vrbu*, *Zabranjenu šumu – Mračnu šumu*, *Hogsmid – čarobnjačko selo*, *Mračna mjesta* itd. U sklopu različitih prostora aktiviraju se i heterohronosi sa svojom odličjima, a svaki od njih je magijskog karaktera. Kandidatkinja ističe važnost i predmeta i *horkruksa* koji obitavaju u

različitim hronotopima i koji imaju relikvijska i takođe i magijska svojstva, a ponajviše učestvuju u inicijaciji Harija Potera ka putu vrhunskog dobra i očovječenja. *Magijom sačinjeni predmeti* kao što su *Sito za misli* i *Šešir za razvrstanje* jesu predmetnosti sa snagom moći kojom transformišu duhovne vidike onih koji ih upotrebljavaju. Veoma je interesantna perspektiva tumačenja koju nudi kandidatkinja, a po kojoj čitalac katkad nije siguran da li se epredmeti kao amblemi ljudskosti, mijenjaju pod uticajem junaka ili se protagonisti i antagonisti mijenjaju pod magijom predmeta.

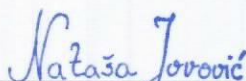
U zaključku stilogeno anaitradicionalno postavljenom *Zaključak koji ne može otići u ništavilo: Od kamena mudrosti do okončanja smrti*, kandidatkinja elaborira rezultate do kojih je došla tokom istraživanja i zaključuje da je ovim radom pokušala koncizno izdvojiti i razraditi poetičke amplitude po kojima funkcioniše literatura sa elementima fantastike, posebno ona koja poseže za aktiviranjem arhetipskih obrazaca djelovanja: dobro-zlo, svjetlost-tama, čarobnjak-normalac, nebo-zemlja itd. Magični uticaji predmeta, prostora i vremena, te ritualni običaji, bili su u službi potpomaganja procesa inicijacije Harija Potera ka željenom svijetu. Kandidatkinja konstatuje da je, makar, unekoliko, osvijetlila puteve za nova istraživanja u pravcu narativnih svjetova fantastike (demonске, folklorne ili savremene), a mi ocjenjujemo da njen master predstavlja izuzetan doprinos u proučavanju naratološke prizme okrenute i usmjerene ka savremenim fantastičkim romanima.

Zaključujemo da je master rad zadovoljio principe kohezije savremenih metodoloških pristupa i stoga predlažemo Vijeću Filološkog fakulteta odobrenje javne odbrane rada.

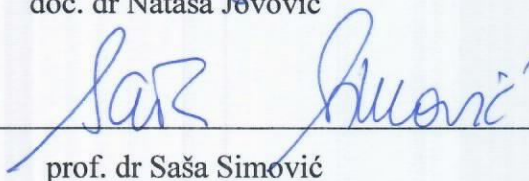
Komisija:

doc. dr Olga Vojičić-Komatina

doc. dr Nataša Jovović

prof. dr Saša Simović